

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

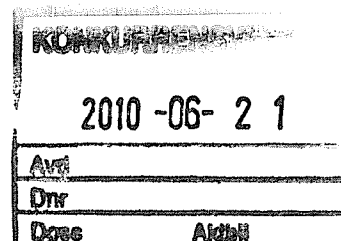
DOM
2010-06-22
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
11052-10 E,
12990-10 E
Enhet 2:1

SÖKANDE

Landscape Services Sweden AB, 556773-4800
Ruskvädersgatan 15
418 34 Göteborg

Ombud: Gary Gustafsson
Landscape Services Sweden AB
Ruskvädersgatan 15
418 34 Göteborg

MOTPART

Göteborgs Stad
Upphandlingsbolaget
Stora Badhusgatan 6
411 21 Göteborg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökningarna.

De interimistiska besluten den 30 april och den 14 juni 2010 upphör därmed att gälla.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**Sida 2
11052-10 E,
12990-10 E**BAKGRUND M.M.**

Göteborgs Stads Upphandlings AB har bjudit in leverantörer att lämna anbud i upphandling avseende ramavtal gällande markarbeten - hantverks-tjänster med objektnummer 318/08 och i upphandling avseende trädgårds-anläggning - hantverkstjänster med objektnummer 330/18. I tilldelningsbe-slut den 22 april och den 3 juni 2010 meddelades att ramavtal i vardera upphandling tecknats med tre andra leverantörer än Landscape Services Sweden AB.

Förvaltningsrätten beslutade den 30 april och den 14 juni 2010 att upp-handlingarna inte får avslutas innan något annat har bestämts.

YRKANDEN M.M.

Landscape Services Sweden AB (bolaget) begär överprövning och yrkar att förvaltningsrätten beslutar om rättelse och att nya utvärderingar ska göras. Bolaget anför bl.a. följande. Bolaget är enbart ISO-certifierat inom kvalitet och miljö. Inom arbetsmiljö har bolaget ett eget verksamhetssy-stem vilket redovisas i bolagets arbetsmiljöhandbok och arbetsmiljöplaner. Vidare har samtliga tjänstemän fullständig utbildning i BAM, Bas-u och Bas-p. Vid utvärderingen av kriteriet kvalitet, miljö och arbetsmiljö har bolaget i de båda upphandlingarna inte tilldelats full poäng avseende ar-betsmiljö. Upphandlingsbolaget har därför i strid med LOU och dess prin-ciper begränsat möjligheterna för bolaget att konkurrera på lika villkor. Vidare framstår antalet antagna entreprenörer i de båda upphandlingarna som för få för att kunna täcka beräknade kapacitetsbehov under exempelvis högsäsong. Bolaget vet av erfarenhet att antal tillgängliga personer kan variera stort under året. Avtal bör därmed tecknas med fler än tre entrepre-nörer som i föregående avtalsperiod. Därutöver synes de timpriser för an-läggningsarbetare inklusive servicebil som Mölndal Mark och Grund har

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 2

DOM

Sida 3
11052-10 E,
12990-10 E

lämnat inte vara avtalsenlig lön enligt kollektivavtal. Övertidsersättning är noll kr och inte enligt kollektivavtal. Mölndal Mark och Grunds anbud uppfyller därför inte kraven i förfrågningsunderlagen i denna del.

Göteborgs Stads Upphandlings AB (Upphandlingsbolaget) bestrider bolagets yrkande och anför i huvudsak följande. Vad gäller maxpoäng för certifiering har Upphandlingsbolaget informerat anbudsgivare om hur utvärderingarna kommer att gå till. Gällande arbetsmiljö erhåller företag som innehar arbetsmiljöcertifikat enligt OHSAS 18001, AFS 2001:1, FR 2000 eller annat likvärdigt certifierat system reducering med 3 000 kr. Företag som har ett eget system erhåller en reducering med 1 000 kr. Bolaget har erhållit reducering om 1 000 kr, helt enligt förfrågningsunderlaget. Upphandlingsbolaget har inte ställt några konkurrensbegränsande krav vad avser certifiering eftersom kraven specificeras som exempel på certifieringar, men där även likvärdiga certifieringar godtas. Det har vidare tydligt framgått att företag med ett eget dokumenterat system för arbetsmiljön erhåller reducering med ett lägre belopp. Vad gäller beräknat kapacitetsbehov tillgodoser de tre entreprenörerna som Upphandlingsbolaget avser teckna avtal med det angivna kapacitetsbehovet. Bedömningen av vilket kapacitetsbehov som föreligger är den upphandlande myndighetens sak att avgöra, inte bolagets. Vidare är det pris per timme som Mölndal Mark och Grund lämnat inte orimligt lågt, varför Upphandlingsbolaget inte haft någon anledning att begära en förklaring till priset och inte heller får förkasta anbudet. Upphandlingsbolaget har inte ställt krav på att offererade priser ska vara i enlighet med gällande kollektivavtal. Mölndal Mark och Grunds anbud uppfyller de krav som har ställts i förfrågningsunderlaget.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**11052-10 E,
12990-10 E**DOMSKÄL***Gällande bestämmelser*

I 1 kap. 9 § LOU anges följande. Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingen på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 16 kap. 1 § första stycket LOU anges att en leverantör som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § i en framställning till allmän förvaltningsdomstol får ansöka om åtgärd enligt paragrafen.

I 16 kap. 2 § första stycket LOU anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Utredningen i målet

Av förfrågningsunderlagen, Administrativa föreskrifter, framkommer i de båda upphandlingarna följande under punkt 3.3.11.1. Kvalitet-, Miljö- och Arbetsmiljö.

Arbetsmiljö

- Företag som innehar arbetsmiljöcertifikat enligt OHSAS 18001, AFS 2001:1, FR 2000 eller annat likvärdigt certifierat system erhåller reducereing av anbudspriset med 3 000 SEK
- Företag som har eget dokumenterat system erhåller reducereing med 1 000 SEK
- Inget av dessa 0 SEK

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 2**DOM**

Av förfrågningsunderlaget, Administrativa föreskrifter, i upphandling med objektnummer 318/08 framkommer följande under punkterna 2.0.2. AFA.21 och 2.0.2.1. AFA.211. Upphandlingen avser tecknande av ramavtal för mindre entreprenader/tjänster som består av mindre nyinstallationer, reparations-, underhålls- och ombyggnadsarbeten. Med ramavtalen som grund kommer avrop att göras för varje uppdrag, där omfattning och övriga förutsättningar preciseras. Upphandlingen omfattar bl.a. markarbeten. Beräknat kapacitetsbehov är 50 hantverkare. Angivet behov är en uppskattning och lämnas utan förpliktelse. Utfallet kan bli såväl högre som lägre. Samma information som ovan framkommer i upphandling med objektnummer 330/08 under punkterna 2.0.2. AFA.21 och 2.0.2.1. AFA.211, dock med avvikelserna att upphandlingen omfattar bl.a. trädgårdsanläggning och att beräknat kapacitetsbehov är 20 hantverkare.

Av förfrågningsunderlagen, Administrativa föreskrifter, i upphandlingarna framgår följande under punkt 3.3.5. AFB.31. Delmoment PRODUKT. Momentet är en prislista som är uppbyggd som ett avrop som räknar samman kostnaden av en definierad mängd tjänster. Här redovisar anbudsgivare samtliga offererade priser på de kategorier som efterfrågas. De kategorier som har större angiven mängd än noll ingår i utvärderingen, AFB.52. Samtliga yrkeskategorier (utom tjänsteman) skall erbjudas och prissättas. Priserna anges per timme. Övertidstillägg redovisas som det tillägg som är utöver offererad timkostnad. Om övertidstillägg ingår i angiven timkostnad för yrkeskategorier kan noll anges. I upphandling med objektnummer 318/08 ska bl.a. timkostnad för anläggningsarbetare och servicebil anges. I upphandling med objektnummer 330/08 ska bl.a. timkostnad för trädgårdsanläggare och servicebil anges. Om servicebil ingår i angiven timkostnad för yrkeskategorier kan 0 anges. Mölndal Mark och Grund har i de båda upphandlingarna i momenten PRODUKT offererat timkostnader om 230 kr per timme för sina anläggningsarbetare och trädgårdsanläggare. Prisuppgifter för servicebil eller övertidstillägg har inte angivits.

Förvaltningsrättens bedömning

De grundläggande principer som ska efterlevas vid all offentlig upphandling är principerna om icke-diskriminering, likabehandling, transparens (öppenhet och förutsebarhet), proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden framför finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 2 § LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU.

Upphandlingsbolaget har i förfrågningsunderlagen angivit ett beräknat kapacitetsbehov. Dessa beräkningar är uppskattningar och utfallet kan bli såväl högre som lägre. Upphandlingsbolaget har valt att teckna ramavtal med tre anbudsgivare. Bolaget har inte visat att antalet antagna entreprenörer är för få för att kunna täcka beräknade kapacitetsbehov, varför denna av bolaget åberopade grund redan med hänsyn härtill inte föranleder något ingripande med stöd av LOU.

Bolaget menar vidare att Mölndal Mark och Grunds anbud i de delar de gäller timpriser för anläggningsarbetare och trädgårdsanläggare, båda timpriserna inklusive servicebil, inte uppfyller kraven i förfrågningsunderlagen. Upphandlingsbolaget har i förfrågningsunderlagen inte uppställt några krav på offererade priser. Mölndal Mark och Grund har i de båda upphandlingarna offererat lägre priser än övriga anbudsgivare men priserna framstår inte som orimligt låga. Anbudet uppfyller i dessa delar kraven i förfrågningsunderlagen. Bolagets invändning i denna del utgör vid angivna förhållanden inte grund för ett ingripande.

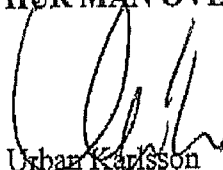
Bolaget, som har ett eget verksamhetssystem inom arbetsmiljö, gör gällande att Upphandlingsbolaget begränsar möjligheterna för bolaget att konkur-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**

rera på lika villkor när bolaget inte tilldelats full poäng avseende arbetsmiljö i upphandlingarna. Av förfrågningsunderlagen framgår dock klart och tydligt att ett företag som innehar ett certifierat system erhåller reducere-
ring av anbudspriset med 3 000 kr och att ett företag som har ett eget dokumen-
terat system erhåller reducere-
ring med 1 000 kr. Att inneha ett arbetsmiljö-
certifikat innebär att systemet man arbetar efter är certifierat av tredjepart.
Ett eget dokumenterat system är inte certifierat av tredjepart och kan därför
inte likställas med att inneha en av tredjepart utfärdad certifiering. Att som
upphandlande enhet konstruera förfrågningsunderlagen på så sätt att före-
tag med certifiering erhåller större avdrag än de företag som inte innehar
certifiering utgör mot bakgrund av det ovan sagda ingen konkurrensbe-
gränsning. Att bolaget, helt i enlighet med förfrågningsunderlagen i de
båda upphandlingarna, erhållit en lägre reducere-
ring än anbudsgivare som
innehar någon form av certifiering leder därför inte till bedömningen att
Upphandlingsbolaget brutit mot någon tillämplig regel eller princip enligt
LOU. Det finns således inte heller på denna grund skäl för ett ingripande
enligt LOU.

Båda ansökningarna ska således avslås. Härigenom upphör förvaltningsrät-
tens interimistiska beslut den 30 april och den 14 juni 2010 att gälla och en
ny tiodagarsfrist börjar löpa. Det innebär att om upphandlingskontrakt
tecknas eller föreligger efter den nya fristens utgång kan rätten till dom-
stolsprövning upphöra. Detta gäller även om ett överklagande kommer in
inom den i bilagan angivna överklagandetiden om tre veckor.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B)

Urban Karlsson

Föredragande i målet har varit förvaltningsrättsnotarien Lina Andersson.

SVERIGES DOMSTOLAR

Bitaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens dom/beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten. Tala om varför Ni anser att domen/beslutet ska ändras och vilken ändring Ni vill ha. Sänd även med sådant som Ni anser ha betydelse och som Ni inte tidigare gett in.

- För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. För offentlig part räknas dock treveckorstiden från den dag dom/beslutet meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.
- Tala om vilken dom eller vilket beslut Ni överklagar genom att anteckna förvaltningsrättens namn och målnummer.

- Underteckna skrivelsen, gör namnförtydligande samt uppge personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Adress och telefonnummer till Er arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där Ni kan nås för delgivning. Har Ni redan tidigare lämnat dessa uppgifter i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver Ni inte uppge dem igen.
- Om Ni anlitar ombud kan ombudet i stället underteckna skrivelsen. Ombudet ska sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.
- Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av förvaltningsrättens dom/beslut.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.